

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Фінансів
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри Фінансів

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування Державні та
муніципальні фінанси
(назва магістерської програми)

на тему: «**Формування бюджетів об'єднаних територіальних**
громад»
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗВФН факультету
Цуркан Дарія Андріївна
(прізвище, ім'я, по батькові)
_____ /підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
І.С. Волохова
_____ (прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

АНОТАЦІЯ

Цуркан Д.А. , «Формування бюджетів об'єднаних територіальних громад» ,
 (прізвище та ініціали студента) (назва кваліфікаційної роботи)
 кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі
 спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, за
 магістерською програмою «Державні та муніципальні фінанси»,
 Одеський національний економічний університет
 м. Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – бюджети об'єднаних територіальних громад.

У роботі розглядаються теоретичні домінанти дослідження бюджетів об'єднаних територіальних громад. Досліджена прагматика та проблематика формування бюджетів об'єднаних територіальних громад. Розглянуто досвід формування об'єднаних територіальних громад Одеської області. Розроблені стратегічні орієнтири змін у формування бюджетів об'єднаних територіальних громад

Ключові слова: Територіальна громада, бюджети об'єднаних територіальних громад, місцеві бюджети.

ANNOTATION

Tsurkan D.A. , «Forming of budgets of the united territorial communities»,
 (students surname and initials) (work title)
 thesis for Master degree in specialty «072 Finances, banking and insurance» under
 the program «Public and municipal finances»,
 Odessa National Economic University
 Odessa, 2020

Thesis consists of three chapters. Object of study - budgets of the incorporated territorial communities.

The theoretical dominants of research of budgets of the incorporated territorial communities are in-process examined. Investigational pragmatist and проблематика of forming of budgets of the incorporated territorial communities. Experience of forming of the incorporated territorial communities of the Odessa area is considered. Strategic ориєнтири of changes is developed in forming of budgets of the incorporated territorial communities.

Keywords: Territorial communities, budgets of the incorporated territorial communities, local budgets

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ДОМІНАНТИ ДОСЛІДЖЕННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	7
1.1. Об'єднані територіальні громади: сутність та функції.....	7
1.2. Фінансова спроможність як основа функціонування об'єднаних територіальних громад.....	13
1.3. Теоретичні підґрунття формування бюджетів об'єднаних територіальних громад.....	22
РОЗДІЛ 2. ПРАГМАТИКА ТА ПРОБЛЕМАТИКА ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	33
2.1. Тенденції формування доходної частини бюджетів об'єднаних територіальних громад.....	33
2.2. Особливості формування видаткової частини бюджетів об'єднаних територіальних громад.....	49
2.3. Результати децентралізації в об'єднаних територіальних громадах.....	56
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ЗМІН У ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	64
3.1. Пріоритети формування бюджетів об'єднаних територіальних громад в контексті імплементації світового досвіду.....	64
3.2. Напрями реформування бюджетів об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації.....	80
ВИСНОВКИ.....	93
ЛІТЕРАТУРА	98
ДОДАТКИ	109

ВСТУП

Актуальність теми. Суверенитет України за децентралізації фінансових відносин потребує докорінного реформування місцевого самоврядування у контексті створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для максимального забезпечення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування (ОМС) і формування фінансово спроможних об'єднаних територіальних громад (ОТГ).

Ефективність реалізації реформи місцевого самоврядування детермінується спроможністю органів влади на місцях адекватно та гнучко реагувати на виклики, що постають на кожному етапі її імплементації. За активізації процесу добровільного об'єднання територіальних громад особливо гостро ці загрози проявляються через фінансову неспроможність значної частини створених ОТГ, обмеженість повноважень і ресурсів для формування власної політики соціально-економічного розвитку, відсутність альтернативних джерел фінансування публічних послуг і задоволення суспільно необхідних потреб членів територіальних громад у контексті перманентної зміни державної підтримки децентралізаційних ініціатив. Подальше провадження реформи за окреслених викликів значною мірою залежить від стану місцевих фінансів та їхньої нової складової – бюджетів ОТГ, значення якої зростає. Саме це актуалізує проблему розробки сучасної системи формування бюджетів ОТГ для їхнього ефективного функціонування та подальшого розвитку.

Реалії реформування системи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, основою якої є децентралізація фінансових відносин у державі, свідчать про необхідність пошуку новітніх підходів до створення фінансово спроможних і самодостатніх ОТГ за домінування

власних ресурсів у фінансуванні потреб членів територіальної громади, що підвищують ефективність функціонування бюджетів ОТГ. Відповідно, із розробкою пропозицій щодо формування бюджетів ОТГ потребує більш детального дослідження практична проблематика їхнього функціонування та розвитку, що посилює актуальність обраної теми роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є розроблення науково-практичних рекомендацій щодо векторів формування бюджетів об'єднаних територіальних громад в умовах реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні.

Для досягнення визначеної мети дослідження в кваліфікаційній роботі сформульовано та вирішено такі завдання:

- досліджено сутність та функції об'єднаної територіальної громади;
- розкрита фінансова спроможність як основа функціонування об'єднаних територіальних громад;
- розглянуті теоретичні підґрунття формування бюджетів об'єднаних територіальних громад;
- досліджені тенденції формування доходної частини бюджетів об'єднаних територіальних громад;
- розкриті особливості формування видаткової частини бюджетів об'єднаних територіальних громад;
- окреслені результати децентралізації в об'єднаних територіальних громадах;
- визначені пріоритети формування бюджетів об'єднаних територіальних громад в контексті імплементації світового досвіду;
- розроблені напрями реформування бюджетів об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації.

Об'єктом дослідження є бюджети об'єднаних територіальних громад.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти формування та розвитку бюджетів ОТГ України в умовах реформування місцевого самоврядування.

Методи дослідження. Методологія наукового дослідження базується на системному, діалектичному підходах, які формують лінію дослідження бюджетів ОТГ і дозволяють визначити їхню роль і місце у фінансовій системі держави. Для досягнення поставленої мети і розв'язання сформульованих завдань методичний арсенал збагачений використанням загальнонаукових і спеціальних наукових методів. При дослідженні теоретичних основ формування бюджетів ОТГ застосовано методи абстрагування, узагальнення, індукції, дедукції, аналізу, синтезу. Аналітичне оцінювання сучасних реалій бюджетів ОТГ проводилось із використанням емпіричних, математичних і статистичних методів. У роботі широко використано функціонально-структурний, комплексний і графічний методи, за допомогою яких пояснено та візуалізовано результати дослідження.

Інформаційною базою дослідження є Конституція України, законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти України, монографічні дослідження та наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених і практиків, матеріали Державної служби статистики України, звітні дані Міністерства фінансів України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Державної казначейської служби України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, аналітична інформація громадських і міжнародних організацій, матеріали науково-практичних конференцій, ресурси мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані у роботі практичні рекомендації можуть бути використані державними та місцевими фінансовими органами для поліпшення процесу формування новостворених бюджетів об'єднаних територіальних громад. Це дозволить покращити якість задоволення потреб населення суспільними благами, особливо у сільській місцевості.

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Обсяг роботи складає 121 сторінка тексту, який включає 8 таблиць та 17 рисунків, 12 додатків на 12 сторінках.

9. Продовжити практику зарахування до загального фонду бюджетів ОТГ 13,44% акцизного податку з виробленого в Україні та 13,44% акцизного податку ввезеного на митну територію України пального – вагомого ресурсу для фінансування ряду соціальних програм та здійснення капітальних видатків (видатків бюджету розвитку).

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі теоретично узагальнено та запропоновано вирішення важливих теоретичних та практичних проблем, що виявляються у розробленні комплексу заходів щодо ефективного формування бюджетів об'єднаних територіальних громад в умовах імплементації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Одержані результати дали змогу сформулювати такі висновки, спрямовані на вирішення завдань дослідження відповідно до визначеної мети.

Вітчизняні реалії реформування місцевого самоврядування та перебігу процесів децентралізації у контексті імплементації європейського досвіду,

зумовивши об'єднання територіальних громад, є каталізатором виникнення новітньої форми організації фінансових відносин у місцевих фінансах України – бюджетів об'єднаних територіальних громад, що в сучасних умовах актуалізувало розроблення теоретичних та практичних засад їхнього функціонування, розроблення науково-практичних рекомендацій щодо векторів її стратегічного розвитку. Необхідність комплексного дослідження процесів формування бюджетів ОТГ передбачає побудову теоретичного каркасу їхнього пізнання із застосуванням загальнонаукових методів дослідження, за застосування структурного, комплексного та функціонального підходів, крізь призму законів і категорій фінансів, місцевих фінансів.

Розкрито концептуальні засади формування фінансово спроможних територіальних громад, сформульовано визначення фінансової спроможності ОТГ та виокремлено чинники її забезпечення. Критеріями фінансової спроможності визначено такі: достатній рівень власних надходжень до бюджетів ОТГ; можливість використання за потреби місцевих запозичень; оптимізацію надходжень міжбюджетних трансфертів; формування показників бюджетів ОТГ за допустимого рівня бюджетного ризику, розрахованого за емпіричними даними; наявність інститутів, що забезпечують громадський контроль за ефективністю формування та функціонування фінансів ОТГ.

Досліджено зміст фінансової децентралізації, наголошено на пріоритетних напрямках її реалізації. Обґрунтовано, що фінансовій децентралізації в Україні за сучасних умов розвитку властивий бюджетний характер, оскільки фінансові ресурси органів місцевого самоврядування здебільшого зосереджені в місцевих бюджетах. На основі оцінювання фінансової децентралізації констатовано високий рівень централізації бюджетних ресурсів на початку реалізації реформи та його перманентне зниження, що є індикатором посилення фінансової незалежності ОМС. Для визначення рівня провадження фінансової децентралізації та прогнозування її тенденцій змодельовано лінійні тренди методом експоненційного

згладжування, що дало змогу використовувати їх як інструмент прогнозування майбутнього рівня фінансової децентралізації в Україні.

У контексті оцінювання реалій функціонування бюджетів ОТГ встановлено, що їм притаманні регіональна диференціація й асиметрія за доходами та видатками загального і спеціального фондів, що потребує постійного моніторингу і спеціалізованого оцінювання з метою визначення детермінант виникнення таких дисбалансів. Ідентифіковано наявність значних відмінностей у темпах приросту доходів і видатків місцевих бюджетів окремо за загальним і спеціальним фондами, що загрожує перерости в диспропорції у фінансовому забезпеченні розвитку територіальних громад і негативно відобразитись на рівні їхньої фінансової спроможності.

Результати оцінювання об'єднаних територіальних громад України за їхнім групуванням за кількістю населення. Проаналізовані показники динаміки надходжень місцевих податків і зборів, власних доходів на одного мешканця, що дає змогу обґрунтувати диференціювання ОТГ за фінансовою спроможністю. Доведено, що чисельність населення та площа не є визначальними при групуванні ОТГ і не впливають на забезпечення їхньої фінансової спроможності. Аргументовано, що такий показник, як частка видатків на утримання апарату управління у власних фінансових ресурсах, необхідно замінити показником рівня дотаційності бюджетів ОТГ (співвідношення обсягу базової/реверсної дотації до загальної суми доходів ОТГ без урахування субвенцій з державного бюджету) через значну їхню кореляцію і кінцеве призначення. Запропоновано комплекс заходів щодо підвищення фінансової спроможності ОТГ для забезпечення успішної реалізації реформи фінансової децентралізації.

У результаті узагальнення практики функціонування фінансів ОТГ виявлено проблеми, які впливають на фінансову спроможність ОТГ, та окреслено вектори їхнього вирішення за умови здійснення подальшої фінансової децентралізації. Вказано на важливість і необхідність розв'язання проблем, пов'язаних із: реформуванням адміністративно-територіального

устрою й узгодженням його з темпами фінансової децентралізації; забезпеченням повсюдності та повноти місцевого самоврядування як запоруки доступності й якості надання публічних послуг; урегулюванням розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування й органами виконавчої влади; стимулюванням подальшого об'єднання територіальних громад і формуванням ОТГ; низьким рівнем забезпеченості фінансовими ресурсами ОМС ОТГ; зниженням рівня зацікавленості органів місцевого самоврядування в розвитку ОТГ за перманентного втручання та контролю з боку державної влади. Обґрунтовано заходи, спрямовані на підвищення ефективності функціонування та забезпечення подальшого розвитку фінансів ОТГ в Україні, зокрема: конституційне закріплення нового адміністративно-територіального устрою; чіткий розподіл повноважень між державою і органами місцевого самоврядування; інвентаризація активів ОМС і об'єктів комунальної власності; оцінювання податкового потенціалу територіальних громад за розширення джерел власних надходжень до бюджетів ОТГ тощо.

Аргументовано, що реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади і, як підсумок, об'єднання громад для зміцнення демократії та стимулювання місцевого економічного розвитку на засадах децентралізації є поширеною світовою практикою. Узагальнено основні тенденції міжнародного досвіду функціонування фінансів територіальних громад, ідентифіковано проблеми, що перешкоджають повномасштабній імплементації постулатів Європейської хартії місцевого самоврядування у вітчизняну практику, та запропоновано пріоритетні напрями перебудови фінансів об'єднаних територіальних громад за подальшої інтеграції України у глобальний соціально-економічний простір. Наголошено на використанні міжнародного досвіду лише за умови врахування національних особливостей провадження реформи фінансової децентралізації.

Також необхідно сформулювати нову територіальну основу для діяльності органів влади шляхом: визначення адміністративно-територіального устрою базового рівня для формування на новій територіальній основі спроможних

територіальних громад; визначення адміністративно-територіального устрою субрегіонального (районного) рівня як територіальної основи для діяльності органів державної влади; визначення засад адміністративно-територіального устрою України, порядку створення, ліквідації, встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів відповідно до європейських стандартів; створення та адміністрування Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів України в рамках виконання нової бюджетної програми “Електронне урядування у сфері розвитку громад та територій України”. Сформувати ефективне місцеве самоврядування та оптимальну систему територіальної організації влади на новій територіальній основі можливо шляхом:

- ❖ закріплення реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні шляхом внесення відповідних змін до Конституції України.;

- ❖ розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, в тому числі щодо повноважень територіальних органів центральних органів виконавчої влади, їх підрозділів з урахуванням принципу субсидіарності та нової територіальної основи;

- ❖ впровадження збалансованої бюджетної моделі надходжень та витрат органів місцевого самоврядування на виконання власних та делегованих повноважень;

- ❖ переформатування місцевих державних адміністрацій відповідно до нової компетенції, основними повноваженнями яких буде забезпечення законності та правопорядку, додержання прав і свобод громадян, виконання державних і регіональних програм, забезпечення координації (взаємодії) діяльності територіальних органів центральних органів виконавчої влади, здійснення адміністративного нагляду за законністю актів органів місцевого самоврядування;

- ❖ розвитку форм міжмуніципального співробітництва, зокрема щодо створення та діяльності міських агломерацій;

- ❖ вирішення питання щодо відкритості та прозорості адміністрування місцевих податків і зборів органами місцевого самоврядування;
- ❖ створення сприятливих правових умов для залучення жителів територіальних громад до прийняття управлінських рішень на місцях, розвиток форм місцевої демократії.
- ❖ створення та адміністрування Єдиного державного реєстру актів органів місцевого самоврядування в рамках виконання нової бюджетної програми “Електронне урядування у сфері розвитку громад та територій України”;
- ❖ створення та адміністрування Державного реєстру повноважень органів місцевого самоврядування в рамках реалізації нової бюджетної програми “Електронне урядування у сфері розвитку громад та територій України”.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бюджетний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 08.07.2010 р. № 2456-VI (із змін. і доп.) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Податковий кодекс України : Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI / Верхов. Рада України. Офіц. вид. // Голос України. – 2010. – 4 груд. (№ 229-230)
4. Європейська хартія про місцеве самоврядування від 15 жовт. 1985 р. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_036

5. Амосов О.Ю., Малінецька Г.В. Децентралізація влади в Україні: фінансові і політико-правові аспекти. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 2. С. 129-134.
6. Андрущенко В.Л. Міжбюджетні відносини в Україні і міжнародний досвід. Збірник наукових праць Ірпінської фінансово-юридичної академії. 2013. Вип. 2. С. 5-9.
7. Арабчук Я.І. Фінансова децентралізація – основна складова спроможної громади. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2016. № 1. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/18.pdf. (дата звернення: 17.07.2018).
8. Артамонова Е. Британская модель регионализации и децентрализации власти. Журнал «ИНТЕЛПРОС – Интеллектуальная Россия». 2015. № 4. URL: http://www.intelros.ru/readroom/credo_new/kre4-2015/28730-britanskaya-model-regionalizacii-i-decentralizacii-vlasti.html. (дата звернення: 27.09.2018).
9. Багмет М.О., Личко Т.М. Цінність місцевого самоврядування як демократичної форми децентралізації державно-владних повноважень. Наукові праці. 2010. Вип. 112. Т. 125. С. 33-37.
10. Баланюк Л.І. Бюджетний федералізм у фінансовій системі держави. / Економічні студії. 2014. № 4 (04). С. 16-18.
11. Балацький Є.О. Місцеві бюджети як визначальна ланка місцевих фінансів. Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. 2010. Вип. 176. Т. XI. С. 268-277.
12. Бикадорова Н.У. Фінансова децентралізація місцевого самоврядування. Економічний вісник Донбасу. 2010. № 2 (20). С. 145-151.
13. Боголиб Т.М. Бюджет общины в системе межбюджетных отношений. ScienceRise. 2015. № 7 (3). С. 6-12.
14. Буряченко А.Є. Фіскальна децентралізація та фінансова спроможність місцевого самоврядування в Україні. Фінанси України. 2018. № 5. С. 56-68.
15. Буряченко А.Є. Переваги та недоліки боргового фінансування місцевих потреб. Фінанси, облік і аудит: зб. наук. праць. 2009. Вип.13. С. 14-20.

16. Виконання Державного бюджету. Державна казначейська служба України. 2019.
URL:<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
17. Виконання державного бюджету в частині міжбюджетних трансфертів Державна казначейська служба України. URL:
<http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/23602>.
18. Вознюк О.В. Фінансова децентралізація як основа становлення самостійності органів місцевого самоврядування. Вісник Донецького національного університету. 2015. № 1. С. 441-444.
19. Возняк Г.В. Переваги та ризики бюджетної децентралізації: теоретико-методологічні аспекти. Проблеми економіки. 2015. № 2. С. 253-257.
20. Власюк Н.І. Реформування системи міжбюджетних відносин в Україні/ Н.І. Власюк // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – №10. – С.751-755. - Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/157.pdf>
21. Волохова І. С. Адміністрування видатків територіальних бюджетів та ринкові механізми / І. С. Волохова // Економічний вісник університету / ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди». – Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ ПХДПУ, 2012. – Вип.18/2. – С. 276 – 282.
22. Волохова І. С. Вектори зростання надходжень до місцевих бюджетів України / І. С. Волохова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство - № 23. Ч.І – 2019. – С. 39-42.
23. Волохова І. С. Вектори поглиблення фінансової децентралізації в Україні / І. С. Волохова // Економіка України. – 2020. - № 1 (698). – С. 48-55.
24. Волохова І. С. Використання міжнародних стандартів організації фінансового забезпечення місцевого самоврядування в Україні / І. С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип.23 /ОДЕУ. – Одеса: ОДЕУ, 2006. – С. 62 – 68.
25. Волохова І. С. Децентрализиация в бюджетной сфере: достижения и

новые проблемы / І. С. Волохова // Економічні та інноваційні процеси: стан, перспективи та розвиток: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 6-7 травня 2016 р.) / За. заг. ред.: М. М. Палінчак, В. П. Приходько, А. Krynski. – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2016. – С. 157 – 159.

26. Волохова І. С. Добровільне об'єднання територіальних громад як шлях до збільшення ресурсної бази місцевих бюджетів / І. С. Волохова // Актуальні проблеми економіки. – №10(184). – 2016. – С.302-310.

27. Волохова І. С. До питання про доходи місцевих бюджетів / І. С. Волохова // Науковий вісник – Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2006. – № 10(30). – С. 23 – 32.

28. Волохова І. С. До питання про ознаки територіальних фінансів / І. С. Волохова // Стратегічні напрямки соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 18-20 квітня 2013 року). – Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2013. – С. 65 – 67.

29. Волохова І. С. До питання щодо створення регіонального самоврядування та регіональних фінансів в Україні / І. С. Волохова // Управління міжнародною конкурентоспроможністю регіонів: механізми, принципи, стратегії / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 22-24 вересня 2011 р. – Симферополь: Кримський інститут бізнесу, 2011. – С. 13 – 16.

30. Волохова І. С. Інституціональні складові системи територіальних фінансів / І. С. Волохова // Інституціональний вектор економічного розвитку / Institutional vector of economic development: Збірник наукових праць МІДМУ „КПУ”. – Вип. 3 (1). – Мелітополь: Вид-во КПУ, 2011. – С. 43 – 59.

31. Волохова І. С. Історичні аспекти теорії та практики місцевих фінансів / І. С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип. 1(44) / ОНЕУ. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – С. 289 – 296.

32. Волохова І. С. Історичні процеси формування міжбюджетних відносин / І. С. Волохова // Науковий вісник – Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2008. – № 1(57). – С. 14 – 24.
33. Волохова І. С. Критерии определения расходных полномочий органов местного самоуправления / И. С. Волохова // Новый Университет. Йошкар-Ола: 2013. – № 1. – С. 38 – 43.
34. Волохова І. С. Методологія визначення ступеня фінансової децентралізації по видатках / І. С. Волохова // European Journal of Economics and Management. - # 1. – 2016. – р. 84 – 90.
35. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку [Монографія] / І. С. Волохова. – Одеса: Атлант, 2010. – 234 с.
36. Волохова І. С. Місцеве оподаткування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / І. С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип.26 /ОДЕУ. – Одеса: ОДЕУ, 2007. – С. 64 – 70.
37. Волохова І. С. Місцеве оподаткування: реалізація загальних принципів / І. С. Волохова // Економіка України. – 2014. - № 12 (629). – С. 74-86.
38. Волохова І. С. Місцеве самоврядування та його фінансова основа в умовах децентралізації / І. С. Волохова // Теорія і практика сучасної економіки: Матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції: 5-7 жовтня 2011 року. / Відповідальний редактор Хомяков В.І. – Черкаси: ЧДТУ, 2011. – С. 32 – 34.
39. Волохова І. С. Місцеве самоврядування та місцеві фінанси в Україні (на прикладі фінансування галузі освіти) / І. С. Волохова // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки / Донецький економіко-гуманітарний інститут МОНМС України; Інститут економіки промисловості НАН України. – Донецьк: ДЕГІ, 2011. – Вип.1 (34). – С. 214 – 218 .
40. Волохова І. С. Місцеві податки та збори в доходах місцевих бюджетів України: наслідки проведених реформ / І. С. Волохова // Науковий вісник

- Міжнародного гуманітарного університету. - № 23. - ч.2. – 2017. – С. 51 - 54.
41. Волохова І. С. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні [Монографія] / І. С. Волохова. – Одеса: Атлант, 2014. – 462 с.
42. Волохова І. С. Напрями вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні / І. С. Волохова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – Гуманітарний університет „ЗІДМУ”. – 2006. – № 6. – С. 342 – 345.
43. Волохова І. С. Необхідність проведення фінансової децентралізації: економічна ефективність / І. С. Волохова // Економіка та держава. – 2013. – №5. – С. 22 – 25.
44. Волохова І. С. Принципи побудови територіальних фінансів в умовах децентралізації / І. С. Волохова // Сучасні проблеми економіки і менеджменту: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: 10-12 листопада 2011 року. – Львів: Львівська політехніка, 2011. – С. 594 – 595.
45. Волохова І. С. Проблеми адміністрування суспільних благ органами місцевого самоврядування та шляхи їх вирішення / І. С. Волохова // Економічний простір: Збірник наукових праць. – № 48/1. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2011. – С. 36 – 44.
46. Волохова І. С. Проблеми диверсифікації дохідних джерел територіальних бюджетів / І. С. Волохова // Економіст. – 2013. – № 4. – С. 17 – 20.
47. Волохова І. С. Передумова ефективного реформування міжбюджетних відносин в Україні / І. С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип.35 /ОДЕУ. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – С. 40 – 45.
48. Волохова І. С. Податкова децентралізація та методологія визначення її ступеня / І. С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип. 3(46) ч. 2 /ОНЕУ. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – С. 144 – 150.
49. Волохова І. С. Проблеми визначення структурних елементів системи територіальних фінансів в умовах децентралізації / І. С. Волохова //

Фінансовий потенціал суб'єктів господарювання як чинник сталого розвитку ринкової економіки: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (1 лютого 2013р.) / Відповідальний редактор Глущенко В. В. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – С. 210-213.

50. Волохова І. С. Проблеми розвитку фінансової діяльності органів самоорганізації населення / І. С. Волохова // Актуальні проблеми економіки. – №9(135). – 2012. – С. 169 – 179.

51. Волохова І. С. Проблеми розподілу видаткових повноважень між рівнями влади в Україні / І. С. Волохова // Економіка України. – 2013. – № 8 (621). – С. 55 – 63.

52. Волохова І. С. Проблеми створення власної фінансової бази органів місцевого самоврядування / І. С. Волохова // Науковий вісник – Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2006. – № 12(32). – С. 3 – 15.

53. Волохова І. С. Проблеми сучасного розуміння місцевих, регіональних та територіальних фінансів / І. С. Волохова // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки [Текст]: Вип. 28 Ч.ІІ / М-во освіти і науки України, Черкас. Держ. Технол. Ун-т. – Черкаси: ЧДТУ, 2011. – С. 166 – 171.

54. Волохова І. С. Проблеми фінансування суспільних благ за рахунок коштів територіальних бюджетів (на прикладі галузі освіти) / І. С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип. 2 (49). Ч. II / ОНЕУ. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – С. 20 – 27.

55. Волохова І. С. Проблеми функціонування цільових міжбюджетних трансфертів та шляхи їх вирішення / І. С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип.39 / ОДЕУ. – Одеса: ОДЕУ, 2010. – С. 206 – 211.

56. Волохова И. С. Проблемы внедрения инноваций в систему использования средств территориальных бюджетов Украины / И. С. Волохова // Россия и Европа: связь культуры и экономики: Материалы V международной

научно-практической конференции (15 марта 2013 года). – В 2-х частях. – Ч. 2. / Отв. редактор Уварина Н.В.- Прага, Чешская Республика: Изд-во WORLD PRESS s r.o., 2013. – С. 212 – 222.

57. Волохова И. С. Проблемы поиска и диверсификации доходных источников местных бюджетов Украины / И. С. Волохова // Новый Университет. Йошкар-Ола: 2014. – № 2. – С. 66 – 73.

58. Волохова И. С. Расходы органов местного самоуправления Украины в контексте финансовой децентрализации / И. С. Волохова // International Scientific-Practical Conference Integration of Business Structures: Strategies and Technologies, Part II, February 24, 2017. Tbilisi, Georgia: Baltija Publishing. 240 pages. – P. 154 – 159.

59. Волохова І. С. Регулюючі доходи місцевих бюджетів України / І. С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип.31 /ОДЕУ. – Одеса: ОДЕУ, 2008. – С. 42 – 48.

60. Волохова І. С. Регулюючі доходи: перспективи відновлення в Україні / І. С. Волохова // Материалы I Международной научно-практической конференции «Наука и технологии: шаг в будущее – «2006». Том 18. Экономические науки. – Белгород: Роснауцкнига, 2006. – С. 50 – 53.

61. Волохова І. С. Розподіл видаткових повноважень між рівнями влади: концептуальні підходи до реформування / І. С. Волохова // Регіональна економіка. – 2013. – № 2 (68). – С. 98 – 105.

62. Волохова И. С. Роль непрямых налогов в расширении собственной доходной базы местных бюджетов / И. С. Волохова // Новая экономика. Минск: 2014. - № 2 (64). – С. 47 - 53.

63. Волохова І. С. Соціальна мобілізація й ефективність фінансової діяльності органів місцевого самоврядування / І. С. Волохова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – Бердянськ: БУМБ, 2012. – С. 127 – 131.

64. Волохова І. С. Становлення та розвиток місцевого самоврядування в світовій практиці / І. С. Волохова // Науковий вісник – Одеський державний

економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2007. – № 16(53). – С. 73 – 83.

65. Волохова І. С. Суспільні блага: ознаки та умови надання за рахунок публічних фінансових ресурсів / І. С. Волохова // Вчені записки Університету «КРОК» / Ун-т економіка та права «КРОК». – Вип. 1 (1997). – Вип. 32. – Т.1 – К.,2012. – С. 152 – 156.

66. Волохова І. С. Фінансова децентралізація, її недоліки та переваги / І. С. Волохова // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки / Донецький економіко-гуманітарний інститут МОНМС України; Інститут економіки промисловості НАН України. – Донецьк: ДЕГІ, 2011. – Вип.3 (36). – С. 281 – 285.

67. Волохова І. С. Фінансова децентралізація: вектори вирішення основних проблем / І. С. Волохова // Наукові економічні дослідження: теорії та пропозиції: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 11-12 березня 2016 року) / Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2016 – С. 71 – 73.

68. Волохова І. С. Фінансове вирівнювання в Україні: пошук ефективної моделі / І. С. Волохова // Проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 324 – 330.

69. Волохова І. С. Функції територіальних фінансів в умовах децентралізації / І. С. Волохова // Наука в інформаційному просторі: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 4-5 жовтня 2012 р.: В 7 т. – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2012. – С. 67 – 70.

70. Волохова І. С. Функціональний вимір кредитного фінансування надання суспільних благ на місцевому та регіональному рівнях / І. С. Волохова // Asian Journal of Scientific and Educational Research. - # 1(19). – 2016. – р. 149 – 156.

71. Волохова І. С. Шляхи наповнення місцевих бюджетів: оподаткування доходів / І. С. Волохова // Економіст. – 2013. – № 7. – С. 26 – 29.

72. Волохова И. С. Эффективность использования ресурсов территориальных бюджетов при различных формах демократии / И. С. Волохова // Новая экономика. Минск: 2014. – № 1 (63). – С. 217 – 223.

73. Гнидюк І.В. Децентралізація бюджетної системи: досвід Словаччини та перспектива для України. Облік і фінанси. 2015. № 3. С. 80-87.
74. Далевська Т.А. Фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування як автономний інститут системи міжбюджетних відносин // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – Вип. 2. – С. 148-151.
75. Державна казначейська служба України Режим доступу: <http://treasury.gov.ua>
76. Ізюмська В.А. Теоретична модель системи управління міжбюджетними відносинами в Україні. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2014. Вип. 2/5. Т. 19. С. 130-134.
77. Камінська Н.В. Децентралізація влади і досвід її проведення у зарубіжних державах. Наукові записки Інституту законодавства ВРУ. 2014. № 4. С. 35-40.
78. Карий О.І., Процак К.В., Мавріна А.О. Проекти державно-приватного партнерства: ключові проблеми практичної реалізації. Економічний аналіз. 2015. Т. 20. С. 35-44.
79. Карлін М.І. Розширення фіскальних можливостей регіонів України як чинник стабілізації соціально-економічної ситуації в умовах глобальної фінансової турбулентності. Економічний форум. 2015. № 1. С. 64-69.
80. Касич А.О. Теоретичні аспекти впливу процесів децентралізації на економічний розвиток країни. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 8. С. 16-21.
81. Козенко О. А. Міжбюджетні трансферти як інструмент вертикального фінансового вирівнювання / О. А. Козенко // Економічний форум. - 2014. - № 2. - С. 194-199
82. Концепція реформування міжбюджетних відносин в Україні. – К. : НДФІ, 1999. – 84 с.
83. Костирко Л.А., Велентейчик Н.Ю. Механізм регулювання міжбюджетних відносин в Україні: пріоритети, інструменти, перспективи: монографія. Северодонецьк, 2016. 280 с.

84. Костирко Л.А., Велентейчик Н.Ю. Методичні засади комплексного аналізу фінансової стійкості місцевих бюджетів. *Фінансовий простір*. 2016. № 1 (21). С. 83-90.
85. Ливдар М.В., Пелехата О.В., Івахів М.А. Модернізація міжбюджетних відносин в умовах фінансової децентралізації / М.В.Ливдар, О.В. Пелехата, М.А. Івахів // *Молодий вчений*. – 2018. - №5 (57). – С.302-310. - Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/5/75.pdf>
86. Палійчук Т.В. Перерозподіл видаткових повноважень між різними рівнями бюджетної системи України у контексті впровадження фіскальної децентралізації / Т.В. Палійчук // *Науковий вісник*. – 2017. - С.74-77. - Режим доступу: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/24-2-2017/18.pdf>
87. Прудников А. М. Местное самоуправление (управление) в зарубежных странах: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Юриспруденция» / [А. С. Прудников, Л. А. Ларина, М. В. Максютин, и др.]; под. ред. А. Прудникова. - М.: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2007. - 271 с.
88. Ресурс місцевих бюджетів на 2019 рік : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eimg.pravda.com/files/c/2/c27d585-----pdf>
89. Реформа міжбюджетних відносин дозволить збільшити доходи місцевих бюджет у кілька разів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=247843254&cat_id=244277212
90. Решевець І.В. Вплив політичних партій на розвиток політико-адміністративних процесів / І.В. Решевець // *Актуальні проблеми державного управління*. – 2017. - №2 (52). – С.5. - Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2017-2/doc/4/04.pdf>
91. Ставерська Т. О., Шевчук І. Л. Реформування міжбюджетних відносин в Україні // *Scientific Journal «ScienceRise»*. – 2015. – №6/3. – С. 29-34.
92. Сукач О.М. Напрями вдосконалення механізму фінансового вирівнювання бюджету території : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/541/1/67.pdf>

93. Управління інноваційним розвитком територій : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю. – 2015. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2015. – 192 с.
94. Федченко К.А. Механізми реформування міжбюджетних відносин в умовах економічної нестабільності / К.А, Федченко // Вісник ЖДТУ. – 2017. - №4 (82). – С.135-139. - Режим доступу: <http://ven.ztu.edu.ua/article/download/119648/114606>
95. Формування місцевих бюджетів на 2018 рік: міжбюджетні трансферти. Частина II [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/6571>

ДОДАТКИ